

## The Finest in Belgian Jazz

1958 was het, toen ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling in Brussel Decca een 25 cm lp uitbracht met de titel *Jazz in Little Belgium*, waarop vijf ensembles in negen stroken ten gehore brachten wat een decennium moderne jazz in België had opgeleverd. Op de hoes, behalve wat foute gegevens, ook de namen van enkele pioniers van de Belgische naoorlogse jazz: Jack Sels, Jean Warland, Benoit Quersin, Jacques Pelzer, Freddy Rottier, Etienne Verschuieren, Paul Dubois, Jean Fanis, ... In een kort hoestekstje is voorts ook sprake van jazzmusici van voor de Tweede Wereldoorlog, zoals David Bee en Peter Packay, en van de in die tijd al internationaal befaamde Jean „Toots” Thielemans en Bobby Jaspar. Maar er is geen sprake van vibrafonist Fats Sadi die op dat ogenblik furore maakte in Frankrijk en Duitsland, en evenmin van René Thomas die in 1958 in New York opnamen maakte met zowel Toshiko Akiyoshi's International Jazz Sextet als met tenorist Sonny Rollins. Nederland was al een paar jaar eerder begonnen met de documenteren van zijn naoorlogse jazzscene met de reeks 25 cm lp's *Jazz behind the Dikes*, een titel die nog voor opschudding had gezorgd toen was gebleken dat het Engelse woord *dike* ook nog wel wat anders kon betekenen dan alleen maar „dijk”. In landen als Zweden, Engeland en Frankrijk, werd de evolutie van de nieuwe jazz en het doen en laten van de jazzmusici al vanaf de jaren veertig op de voet gevolgd. De situatie in België zou in de loop van de daaropvolgende jaren niet veel verbeteren. Jack Sels, de Antwerpse saxofonist met bijna mythische allure, zou in zijn hele jazzspelersbestaan hooguit één langspeelplaat maken: *Sax Appeal*, in 1961, met op de cover een jongedame in een glanzende bikini die aanstalten lijkt te maken om op een altsaxofoon te blazen. Het album werd na de dood van Sels opnieuw uitgebracht, maar dan met een foto van de tenorist zelf op de hoes. Etienne Verschuieren: twee lp's



Bert Joris (°1957) - Foto Jean-Baptiste Millot.

onder zijn eigen naam en twee met The Bop Friends. Musici als Sadi en Quersin maakten vrij veel opnamen in Frankrijk, maar in eigen land nauwelijks.

Hetzelfde zal niet kunnen worden gezegd over de Belgische jazzdiscografie van het laatste decennium van de twintigste eeuw. Nadat eerst het door de Waalse overheid gesteunde label Igloo van wal was gestoken, volgden ook een aantal Vlaamse initiatieven. Daarvan is het merk W.E.R.F, verbonden met het Brugse kunstencentrum De Werf, tot nog toe het actiefst geweest. Voorlopig hoogtepunt was het produceren en uitbrengen van een tiendelige cd-reeks onder de verzameltitel *The Finest in Belgian Jazz*, ter gelegenheid van Brugges uitverkiezing tot culturele hoofdstad van Europa in 2002. Met een enquête onder een vijftigtal Vlaamse en Waalse jazzjournalisten en -promotoren werden tien musici of groepen geselecteerd waarvan de muziek geacht kon worden de Belgische jazz anno 2002, of althans een belangrijk facet daarvan, te vertegenwoordigen. De afspraak was ook dat het om nog relatief jonge en zeker buiten onze landsgrenzen onbekende musici zou gaan en dat een al lang internationaal befaamde figuur als Toots Thielemans dit soort promotie niet meer echt no-

dig had. Het uitbrengen van de tien cd's met een regelmaat van één per maand werd bekroond met de publicatie, op cd-formaat, van een boek dat de geschiedenis schetst van de Belgische jazz en dat profielen bevat van zowat alle Belgische jazzmusici. Wie zich de komende tijd wil verdiepen in de situatie van de Belgische jazz in het begin van de eenentwintigste eeuw beschikt dus voortaan over zo'n driehonderd pagina's tekst en uitleg en over een staalkaart van ongeveer elf uur muziek.

De bekendste van de tien uitverkorenen is de Brusselse gitarist Philip Catherine, die op zijn album *Summer Night* wordt omringd door contrabassist Philippe Aerts, de Nederlandse drummer Joost van Schaik, en de Antwerpse trompettist Bert Joris. Het is overigens het werk van Joris dat in deze collectie het uitvoerigst wordt gedocumenteerd. Behalve de opnamen met Catherine is er het dubbelalbum - waarmee de reeks werd geopend - met Joris' verzamelde werk voor big band, vertolkt door het inmiddels tien jaar bestaande Brussels Jazz Orchestra o.l.v. Frank Vaganée. Een deel acht bevat liveopnamen die Bert Joris in 1999 en 2000 maakte in Brugge, Basel en Brussel met o.m. de fenomenale Italiaans-Zwitserse pianist Dado Moroni. Andere min of meer nauw bij de moderne jazztraditie aansluitende muziek is er van pianiste Nathalie Lories en haar sextet, waarvan de drie blazers ook leden zijn van het Brussels Jazz Orchestra. Ook saxofonist en fluitist Ben Sluijs blijft zich met zijn kwartet op vertrouwd terrein bewegen. De resterende vijf groepen gaan meer grensverleggend te werk. Greetings From Mercury, met o.m. gitarist Peter Hertmans en saxofonist Jeroen van Herzele, zoekt bijvoorbeeld aansluiting bij populaire genres als rap of hiphop. Het trio Aka Moon, ooit begonnen als een confrontatie van een vrij grillige en ritmisch complexe variant van de moderne jazz met muziek van de Aka-pygmeëën, blijft koppig nieuwe muzikale werelden verkennen. Op *Guitars* ontmoet het trio drie gitaristen van heel uiteenlopende origine en uit heel verschillende tradities: de Indiër Prasanna, de Amerikaan David Gilmore en de Belg Pierre van Dormael. Octurn is al lang het octet niet meer dat het ooit was: het zijn nu vier blazers omringd door een achtkoppige ritmegroep, twaalf musici die een eigen variant hebben gevonden halverwege tussen de jazz en de hedendaagse con-

certmuziek. Maar de herinnering aan en de verwijzing naar de jazz keert volop terug in de twee laatst verschenen deeltjes van de reeks: de pianisten Erik Vermeulen en Kris Defoort die, elk op hun manier, een vertrouwd muzikaal universum slopen en van de grond af opnieuw opbouwen. Het afleren om te herontdekken. Een Sisyfusarbeid waarbij ze op het eerste gezicht niet of nauwelijks opschieten, maar waarbij, naar het woord van Paul Valéry, „ils se font des muscles”. *The Finest in Belgian Jazz*, al met al een mooi vertrekpunt voor nog eens een halve eeuw *Jazz in Little Belgium*.

Marc van den Hoof

*The Finest in Belgian Jazz*, boek geschreven door JEMPI SAMYN en SIMSIMONS en reeks van 10 cd's. Meer informatie bij muziekcentrum De Werf, Werfstraat 108, B-8000 Brugge, tel. + 32 (0)50 33.05.89, fax + 32 (0)50 34.64.90, info@dewerf.be, www.dewerf.be.

### Herman van Veen:

#### Kestikkiedikkiefloekkestikkeflakstikkeflee

Op de dvd *In vogelvlucht* van Herman van Veen is een karaokeversie opgenomen van het „Harlekijnlied”. De student Van Veen schreef de tekst in 1968 op een melodie van de 18de-eeuwse Italiaanse componist Antonio Caldara als bijdrage aan het afstudeerfeest van het Utrechtse conservatorium. Een karaokeversie... dat is een tamelijk sadistische streek die Van Veen ons levert. Want zelfs een goefende zanger met een soepel taalgevoel zal het nauwelijks voor elkaar krijgen om „Floeblm floeblm floeb stikkiedikkiedop flabflabfloebfloebflok. Stikkiedikkie tikkiedikkie hophap-snee reldeldee. Kestikkiedikkiefloekkestikkeflakstikkeflee flikflakflikflakstikstak stikkiedikkiedroepdroep haphap. Floebblekobstikkiesneueu dikstro drbfloebblefliblekesneueu” met de juiste intonatie op de daarvoor bestemde tonen te krijgen. En dan hebben we het alleen nog maar over het eerste couplet. Over de juiste spelling van de tekst kan gecorrespondeerd worden. Vic van de Reijt houdt er namelijk in zijn liedtekstbundel *Toen wij van Rotterdam vertrokken* een beduidend andere schrijfwijze op na dan Van Veen zelf in het boek *In vogelvlucht*, dat gelijktijdig met de dvd op de markt is verschenen. Deze beide uitgaven geven een overzicht van het artistieke en persoonlijke leven van Van Veen, die natuurlijk nauw met elkaar verweven zijn. Zo'n groots project doet vermoeden dat de Van Veen-bron is opgedroogd en dat het grote rus-